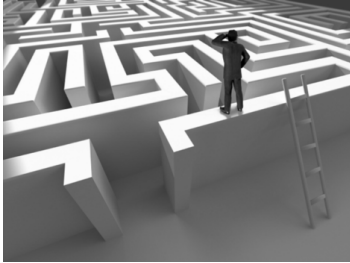

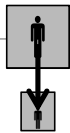
Pozytywne poradnictwo zawodowe - od diagnozowania przeciwwskazań do odkrywania talentów

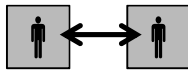
Violetta Podgórna
Instytut Pedagogiki
Uniwersytet Wrocławski

Modele poradnictwa (A. Kargulowa, 1986)

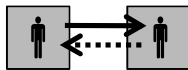
■ Dyrektywne

■ Dialogowe

■ Liberalne

Formy organizacji pracy a poradnictwo

Kontekst	Problemy poradnictwa zawodowego Wg J. Guicharda (2005)	Modele poradnictwa Wg B. Wojtasik (2003)
	Profesjonalny system pracy	Jaki wybrać zawód (a weźszej ścieżkę kształcenia), w którym miałbym największe szanse odniesienia sukcesu?
Foryzm	W jakich sytuacjach zawodowych mógłbym podjąć pracę?	↓
Techiczny system pracy	Jak dokonać bilansu różnych doświadczeń i zdefiniować projekty osobiste i zawodowe?	Poradnictwo karierowe/ edukacyjno-zawodowe Edukacja do planowanie kariery zawodowej
Globalizacja, chaos	Jak możliwie najlepiej stawić czoło licznym tranzycjom wyznaczającym bieg życia?	↓
Wyniar etyczny i moralny poradnictwa całościowego	Jak dobrze ukierunkować swoje życie w społeczeństwie?	Poradnictwo życiowe/ biograficzne/ liberalno-terapeutyczne Wspieranie w indywidualnym uczeniu się (re)konstruowania biografii, scalania epizodów życia w spójne historie, uczenie się tolerancji lęków i niepewności

Tradycyjne ujęcie poradnictwa zawodowego

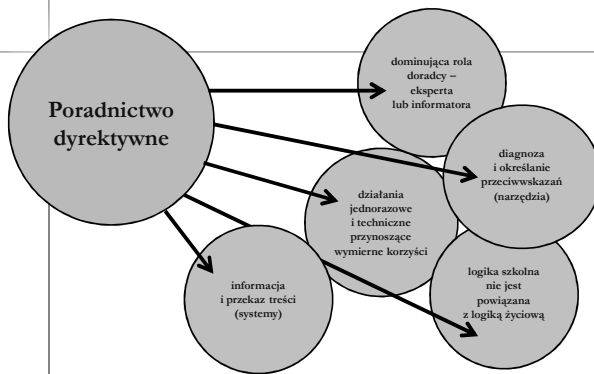
- "długofalowy proces, którego treścią jest: informowanie o różnych rodzajach pracy zawodowej i drogach przygotowania do niej; rozpoznawanie, ukierunkowywanie i kształtowanie zainteresowań, skłonności, uzdolnień, motywacji i postaw zawodowych jednostek, ocenianie ich cech psychofizycznych i stanu zdrowia; konfrontowanie tych indywidualnych danych z wymaganiami i zapotrzebowaniem społecznym na kwalifikowane kadry, sterowanie samooceną i doradzanie"

Szybek S., System orientacji i poradnictwa zawodowego, 1989

- udzielanie pomocy w wyborze zawodu przez poradę (znaczenie węższe)
- działania wychowawcze przygotowujące do podejmowania decyzji zawodowych (znaczenie szersze)
- poradnictwo jako system działań, podejmowanych przez specjalistów w instytucjach (znaczenie systemowe)

B. Wojtasik, Doradca zawodu, 1993

Dominujący model

Logika szkolna a logika życiowa Talent według logiki szkolnej

- Logika wyborów szkolnych zasadniczo różni się od logiki wyborów życiowych
- podstawowe **rodzaje argumentacji**
 - ścieżki gładkie
 - ścieżki rezygnacji

(B. Dumora, 2005)

Ścieżki „gładkie”

- A ty już wiesz, kim chciałbyś zostać w przyszłości?
- Tak - członkiem rady nadzorczej.

- **droga dobrych uczniów** → sukces na drogach edukacyjnych jest oczywisty; planuje się kolejny etap kształcenia, a przyszłość zawodowa naturalnie w niego wynika; argumentacja oparta na „logice doskonałości”;
- **droga uczniów ponoszących porażkę w szkole** → postawa pragmatyczna – wyznaczane są cele możliwe do osiągnięcia („po najmniejszej linii oporu...”);
- **droga uczniów ponoszących porażkę** oparta na „logice złudzenia” → wybór podtrzymany wbrew rzeczywistym wynikom; myślenie irracjonalne

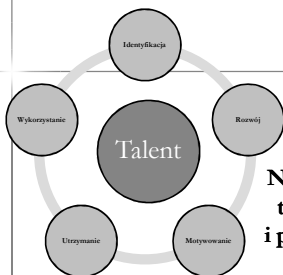
Ścieżki rezygnacji

- Mamo, moje dzisiejsze wyjście do szkoły
szkaliczkiem od tego
czy to moje prawo, czy obowiązek?!

- **logika rezygnacji** - dokonywanie kolejnych wyborów o coraz mniejszej ważności
- wcześniejsze wybory zmieniają się i jawią się jako marzenia lub szukanie po omacku, podmiot szuka wyboru zastępczego, strategię mniejszego zła

„Dojrzewalnia talentów”

**Nie wystarczy mieć talent,
trzeba go jeszcze odkryć
i pozwolić mu się rozwijać!**

ROK ODKRYWANIA
TALENTÓW

Odkrywanie i rozwijanie talentów

- Formalizowane → refleksyjna postawa wobec swoich aktywności
- Dostrzeganie sposobności → pojawiających się w danym kontekście oraz tworzenie nowych okazji do rozwoju talentów
- Śluzne inwestowanie → kapitał kariery

Poradnictwo kariery

„proces interpersonalny,
którego celem jest
towarzyszenie jednostce
w sytuacji rozwoju kariery”

(Brown, Brooks za: Paszkowska-Rogacz, 2002, s. 13)

Poradnictwo

„Proces, w którym dwie (lub więcej) osoby oddziałują na siebie za pomocą bezpośredniej komunikacji, modyfikując nawzajem swoje zachowanie. Komunikacja ta zbudowana jest na całkowitym **zaufaniu**, jest wymianą znaczących symboli werbalnych i pozawerbalnych między jej uczestnikami.”

(Kargulova, 2004, s. 47)

Relacja

Dialog

Zaufanie

Pozytywne poradnictwo zawodowe

- fortologiczne (*fortis – sila*) – Strümpfer (2005)
- agatologiczne (*agatos – dobro*) – Tischner (1982)
- asystujące, pedagogiczne
- pozytywne – skoncentrowane na dobrym życiu i podnoszeniu jakości życia
- określenie „pozytywne” nie oznacza, że model tradycyjny jest negatywny

Cele:

- optymalizacja funkcjonowania jednostki i zbiorowości
- budowanie i rozwijanie osobistego potencjału ludzi oraz budowanie dobra społeczności

Dobre życie = szczęście / poczucie sensu życia + wartościowe osiągnięcia

Poradnictwo tradycyjne

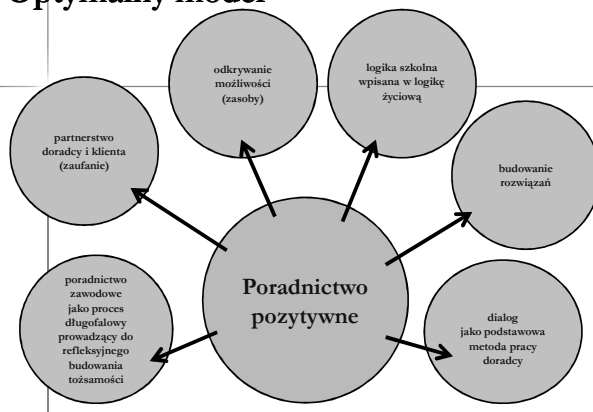
jednostka słaba
 koncentracja na słabościach
 (i ich usuwaniu)
 diagnoza przeciwwskazań
 diagnoza i zrozumienie problemu
 rozwiązywanie problemów
 koncentracja na przeszłości
 poszukiwanie „prawdziwych wyjaśnień”
 analizowanie przyczyn
 nacisk na ryzyko → analiza porażki
 podejmowanie decyzji za jednostkę

Poradnictwo pozytywne

jednostka silna
 koncentracja na sile
 (i jej wzmacnianiu)
 odkrywanie zasobów
 zrozumienie klienta
 budowanie rozwiązań
 koncentracja na przyszłości
 poszukiwanie tworzonych sensów
 poszukiwanie możliwości
 nacisk na sily człowieka → analiza sukcesu
 współpraca, wzajemność,
 współodpowiedzialność
 dialog

opracowanie własne na podstawie: De Jong P., Kim Berg I.(2007); Gaihard J., Huttau M. (2005), Mihel J., O'Byrne P. (2007), Stewart J., Mill T. (2005)

Optymalny model

Program edukacyjny rozwijania sił (*strenght-based development*)

Etapy

1. Identyfikacja własnych talentów – analiza zamiłowań, pragnień, tęsknot, pasji, spontanicznych reakcji na wyzwania, automatycznie narzucających się rozwiązań problemów, działań, które odczuwane są jako naturalne i przynoszące zadowolenie;
2. Integracja odkrytych talentów z obrazem własnej osoby i systemem wartości;
3. Gromadzenie wiedzy potrzebnej do rozwijania talentów oraz eksperymentowanie z różnymi sposobami jej wykorzystania w tak wielu dziedzinach życia, jak to tylko możliwe.

(Hodges, Clinton 2004)

Konstruktywizm

1. subiektywne formy tożsamości (J. Guichard)

- całość sposobów bycia, działania i współdziałania w powiązaniu z określonym wyobrażeniem siebie w danym kontekście
- całość form lub figur, w których klient sam siebie wyobraża, postrzega i definiuje
- **budowanie siebie jest procesem dynamicznym**

2. model „Life Design” (M. Savicas, J. Guichard i in.)

- głównym celem działań jest pomaganie osobom w budowaniu własnego JA w różnych wymiarach życia
- budowanie na bazie posiadanego potencjału
- wykorzystanie talentów i możliwości

Pozytywne poradnictwo wymaga zmiany myślenia

Dziękuję za uwagę

Bibliografia:

- De Jong P., Kim Berg I.(2007), Rozmowy o rozwiązaniach. Podręcznik, Księgarnia Akademicka, Kraków
- Guichard J., Huteau M. (2005), Psychologia orientacji i poradnictwa zawodowego, Impuls, Kraków
- Kargulowa A. (1986), Poradnictwo jako wiedza i system działań, Wyd. U.Wr., Wrocław
- Kargulowa A. (2004), O teorii i praktyce poradnictwa, PWN, Warszawa
- Milner J., O'Byrne P. (2007), Poradnictwo krótkoterminowe: narracje i rozwiązania, (red.) Jo Campling, Zysk i S-KA
- Trzebińska E. (2008), Psychologia pozytywna, Wyd. Akademickie i Profesjonalne, Warszawa
- Tischner J., (1982), Myślenie według wartości, Znak, Kraków
- Szajek S. (1989), System orientacji i poradnictwa zawodowego, Warszawa
- Stewart J., Milt T. (2005), Słuchanie dialogiczne: lepienie wzajemnych znaczeń, [w:] Mosty zamiast murów, Stewart J. (red.), PWN, Warszawa
- Wojtasik B. (1993), Doradca zawodu. Studium teoretyczne z zakresu poradownictwa, Wyd. U. Wr., Wrocław
- Wojtasik B. (2003); Refleksyjne konstruowanie kariery życiowej w ponowoczesnej codzienności, Teraźniejszość – Człowiek - Edukacja, Numer Specjalny
